

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 19726
Tarih: 22.06.2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 29/06/2022 12:16
Sayı: E-120.10-1040909

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de faillerinin kolluk kuvvetleri olduğu iddia edilen işkence ve kötü muamele vakaları artarken sürdürülen “cezasızlık rejimi” toplumsal endişeleri derinleştirmektedir. Özellikle Kürtlerin yoğunlukta olduğu illerde; güvenlik personelinin tavırları yurttaşların tepkisine neden olurken Van’da son yıllarda birçok işkence, kötü muamele ve hak ihlali kaydedilmiştir. Bunun son örneği de 20 Haziran 2022’de Van’ın Başkale ilçesi Esenyamaç Mahallesi’ne bağlı Sersul mezrasında yaşanmıştır. Köyde çoğunlukla kadın ve çocukların bulunduğu sırada yapılan baskında bir yurttaş yaka paça gözaltına alınırken kadın ve çocuklar darp edilmiş, dakikalarca havaya ateş edilmiştir. Bu nedenle; yurttaşları korku ve paniğe sevk etmeyi amaçlayan görüntülerin bir daha yaşanmaması için yerinde incelemelerin yapılarak gerekli tedbirlerin alınması ve işkenceye karşı cezasızlık rejiminin sonlandırılması amacıyla Anayasa’nın 98’inci İç Tüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Murat SARISAC
Van Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de güvenlik kuvvetlerinin orantısız güç kullanarak yurttaşlara kötü muamelede bulunduğu vakalar sıklıkla yaşanmaktadır. Gözaltı işlemleri sırasında veya cezaevlerinde yurttaşların işkenceye maruz bırakıldığına dair birçok örnek vardır. Her ne kadar Uluslararası Hukuk Sözleşmeleri ile insani ve vicdani değerler açısından işkence, bir insanlık suçu olarak kabul edilse de kolluk güçlerinin faili olduğu işkence, kötü muamele ve hak ihlalleri periyodik bir şekilde yaşanmaktadır. Özellikle siyasi iktidarın sessizliği ve yargının gerekli refleksi göstermemesi, benzer vakaların tekrar etmesine neden olmaktadır. Bu nedenle yurttaşlara yönelik kullanılan zor aygıtının münferit olmadığı, istisnai bir durum taşımadığı apaçık ortadadır. Çünkü bir rutine dönüşen hak ihlalleri, kurumsallaşmış bir cezasızlık politikasından beslenmektedir.

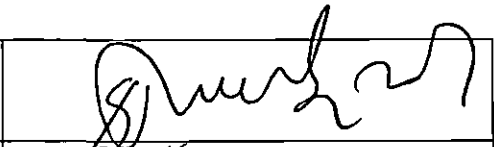
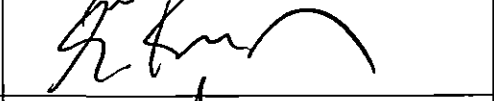
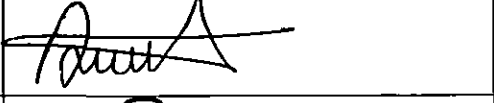
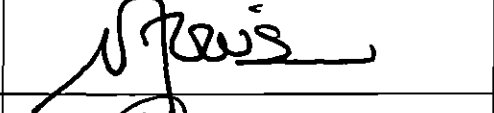
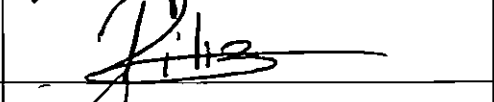
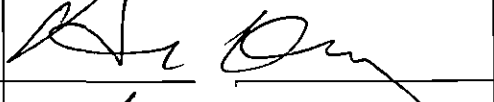
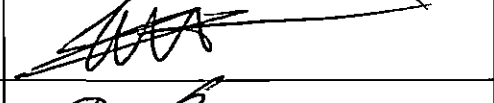
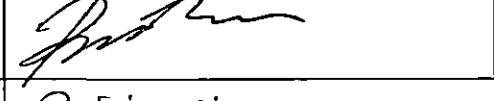
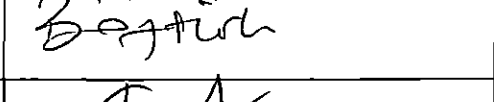
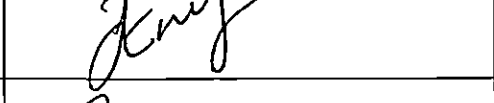
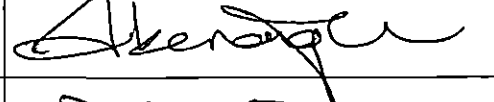
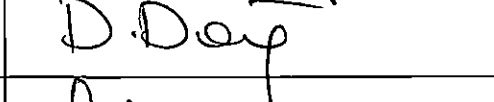
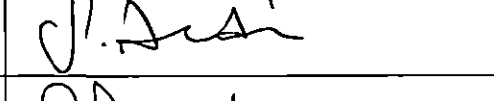
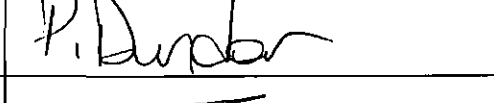
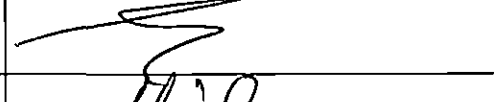
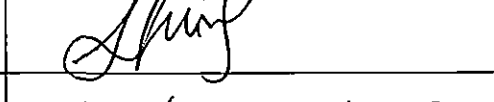
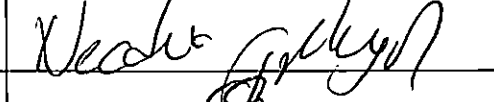
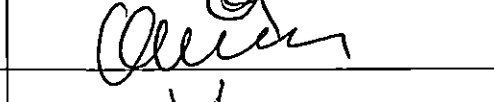
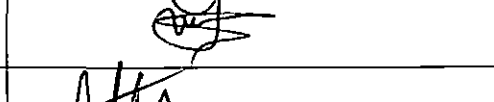
Türkiye İnsan Hakları Vakfı, 2021 yılında 11 ay içinde işkence ve kötü muameleden kaynaklı 915 kişinin başvurduğunu, 531 kişinin aynı yıl içinde işkence ve kötü muamele gördüğünü rapor etmiştir. Özellikle Kürtlerin yoğun yaşadığı yerlerde en basit gözaltı işlemlerinde dahi kolluk kuvvetlerinin kaba güce başvurduğu görülmektedir. Van’da yurttaşların askeri ateşle yaralandığı ve/ya yaşamını yitirdiği vakaların sıklıkla yaşanması da buna bağlıdır. Bunun son örneği de 20 Haziran 2022 tarihinde Van’ın Başkale ilçesi Esenyamaç (Xaşkan) Mahallesi’ne bağlı Sersul mezrasında bir yurttaşın yaka paça yerden sürüklenerek gözaltına alınması sırasında yaşanmıştır. Yüzlerce asker tarafından yapılan baskında; herhangi bir güvenlik tehdidi olmamasına rağmen dakikalarca havaya ateş edildiği görülürken kadın ve çocuklar da darp edilmiştir. Köylüler de yaşanan dehşeti anlatırken olay yerinde dört yüz mermi kovanının toplandığını beyan etmişlerdir.

Görüntülerin sosyal medyaya yansısıyla kamuoyunda tepkiler yükselmiş, Van Valiliği açıklama yapmak zorunda kalmıştır. Her ne kadar Valilik, söz konusu görüntünün “taş atılması” üzerine “kalabalığın dağıtılması” sırasında yaşandığını söylese de yurttaşların beyanları ve görüntüler Valiliği yalanlamaktadır. Çünkü baskın sırasında köyde çoğunlukla kadın ve çocukların bulunduğu belirtilirken insanların korkarak çılglık atmaları üzerine kolluk kuvvetinin mevcut tavrı sergilediği görülmektedir. Dolayısıyla Valiliğin tek taraflı açıklaması, Van’da birkaç yılda yaşanan işkence vakaları karşısında sergilediği tavrın aynısıdır. Hatırlanacağı üzere 9 Haziran 2017 tarihinde Van’ın Gevaş ilçesinde mantar toplayan köylüler işkenceye maruz bırakılırken bizzat Van Valiliği tarafından “suçlarını itiraf ettikleri” açıklaması yapılmıştı. Buna karşın yapılan inceleme sonucunda köylülerin suçsuz olduğu ortaya çıkarken mahkeme işkence eden faillere sembolik de olsa ceza vermiştir.

Aynı şekilde Van’da 11 Eylül 2020 tarihinde tarlalarında çalışan iki yurttaş gözaltına alınırken işkenceye maruz bırakıldıkları gibi helikopterden de atılmışlardır. Van Valiliği “Usulüne uygun muhafaza altına alındığı” şeklinde açıklama yapsa da işkencenin boyutları hastane epikriz raporuna yansımıştır. İşkence sonucunda Servet Turgut (55) yaşamını, Osman Şiban (50) ise hafızasını yitirirken işkenceyi belgeleyen gazeteciler tutuklanmışlardır. Son olarak yine Van’da 3 Haziran 2022 tarihinde Kürt siyasetçi Ömer Işık’ın gözaltına alınması sırasında evin içinde kurşun sıkıldığı basına yansımıştır. Van’da yakın tarihsel dilimde yaşanan işkence, kötü muamele ve hak ihlalleri; kurumsallaştırılmış bir cezasızlık politikasının varlığını gösterirken bölgede normalleşme koşullarının ortadan kalkmasına neden olmaktadır.

Sonuç olarak Hükümet tarafından dile getirilen “işkenceye sıfır tolerans” sözleri bir propagandadan öteye gitmemektedir. Çünkü Kürtlerin yaşadığı coğrafyada yaşananlar,

periyodik bir kötü muamelenin varlığını kanıtlamaktadır. Özellikle Başkale’de ortaya çıkan görüntülerin, 90’lı yıllardaki Cizre Newroz’u görüntüleriyle mukayese edilmesi gelinen noktayı göstermektedir. Dolayısıyla Van’da periyodik olarak yaşanan işkence vakaları hususunda Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin devreye girerek sorumluluk alması beklenmektedir. Bu nedenle Van’ın Başkale ilçesine bağlı Esenyamaç köyünde yaşananların yerinde incelenerek benzer bir durumun bir daha yaşanmaması amacıyla gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir.

1	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	
2	EROL KATIRICIOĞLU	İSTANBUL	
3	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	
4	MEHMET RUŞTU TIRYAKİ	BATMAN	
5	FİLİZ KERESTECİOĞLU	ANKARA	
6	ABDULLAH KOCİ	AĞRI	
7	GARO PAYLAN	DİYARBAKIR	
8	RIDVAN TURAN	MERSİN	
9	BERDAN ÖZTÜRK	AĞRI	
10	OYA ERSOY	İSTANBUL	
11	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	
12	DERSİM DAĞ	DİYARBAKIR	
13	SAİT DEDE	HAKKARİ	
14	PERO DUNDAR	MARDİN	
15	SIDIK TAŞ	SİİRT	
16	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	
17	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	
18	MUAZZEZ ORHAN IŞIK	VAN	
19	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
20	TAYİP TEMEL	VAN	